

PROGRAM DELA

2017

Črnomelj, november 2016

1. UVOD

Program dela je dokument, ki določa obseg, vsebino in organizacijo dela v knjižnici. Za uspešno izvedbo programa je zelo pomembno sprotno dogovarjanje med zaposlenimi, uporabniki in okoljem, saj želimo, da bi bila naša knjižnica sodobna, aktualna in vsebinsko bogata. Ob tem velja poudariti, da gre za okvirni program dela za prihodnje leto, saj vsi parametri financiranja dejavnosti še niso znani.

Knjižnica Črnomelj, kot osrednja splošna knjižnica, opravlja svojo dejavnost na območju občine Črnomelj, ki je njen ustanovitelj. Pogodbeno pa opravlja dejavnost tudi v občini Semič, kjer ima v upravljanju Krajevno knjižnico Semič. Vodita in upravljata jo svet zavoda in direktorica. Knjižnica opravlja javno službo za 18.187 prebivalcev. Osrednja knjižnica je nosilka kulturnega, informacijskega, izobraževalnega in socialnega življenja, ki razpolaga z lastno bazo podatkov, se povezuje z drugimi knjižnicami ter vodi in organizira medknjižnično izposajo.

Prednosti	<ul style="list-style-type: none">- uveljavljena tradicija knjižnične dejavnosti- prijazen, strokoven in prilagodljiv kader- obsežna in aktualna knjižnična zbirka- pestra prireditvena dejavnost- dobro razvito sodelovanje z institucijami, društvi in posamezniki v kulturnem oz. širše družbenem področju- zaupanje javnosti v naše delovanje
Slabosti	<ul style="list-style-type: none">- zmanjševanje sredstev za razvoj in nakup gradiva- pomanjkanje strokovnega kadra- neprimerni oz. pomanjkljivi prostori in oprema Knjižnice Črnomelj (knjižnica je podobna labirintu, gradivo je postavljeno po razredih)
Priložnosti	<ul style="list-style-type: none">- preureditev pritličja bivšega DD za potrebe knjižnične dejavnosti- digitalizacija in ureditev domoznanskih zbirk ter njihova popularizacija pri uporabnikih
Nevarnosti	<ul style="list-style-type: none">- nadaljnje zniževanje sredstev za razvoj knjižnice

Vizija

V prihodnosti si želimo, da bi knjižnica sledila razvoju primerljivih splošnih knjižnic v Sloveniji. Prav tako, da bi z razrešitvijo prostorske problematike in z ustrezno opremljenostjo ponudila vsem skupinam ljudi možnosti izobraževanja, informiranosti ali kvalitetnega preživljanja prostega časa. Ključno je, da bomo znani po strokovnosti in delovni vnemi naših zaposlenih, ki so zavezani k izpolnjevanju knjižničnih in informacijskih storitev naših uporabnikov. To pa bomo lahko dosegli:

- s kvalitetnim izborom nabavljenega gradiva
- z raznovrstnimi prireditvami za vse skupine ljudi
- s projekti, ki bodo izboljševali bralno kulturo
- z dobrim sodelovanjem z ostalimi partnerji

Osnova za pripravo programa so zakonski in podzakonski akti, ki se neposredno nanašajo na knjižnično dejavnost, poleg tega tudi Strateški načrt Knjižnice Črnomelj za leta 2015-2020, iz leta 2014. Merilo našega načrtovanja je Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, s katerim so določene minimalne zahteve izpolnjevanja pogojev za izvajanje dejavnosti splošne knjižnice in načrtovanja knjižnične zbirke (določil Standardov za splošne knjižnice ne moremo upoštevati zaradi višjih meril). Pri svojem delu se Knjižnica Črnomelj povezuje z drugimi splošnimi knjižnicami, s Centrom za razvoj knjižničarstva pri NUK, Združenjem splošnih knjižnic, Zvezo bibliotekarskih društev Slovenije ter z drugimi strokovnimi in informacijskimi centri v sistemu.

Zakonske podlage

Zakoni:

- Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/2001, 96/2002-ZUJIK),
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo in spremembe (Uradni list RS, št. 96/2002, 123/2006, 7/2007, 53/2007, 65/2007, 56/2008, 4/2010, 20/2011, 100/2011, 111/2013),
- Zakon o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne program Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 24/1998, 108/2002, 77/2008),
- Zakon o obveznem izvodu publikacij (Uradni list RS, št. 69/2006, 86/2009),
- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/1991, 45/1994, 8/1996, 36/2000, 127/2006),
- Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 56/2002, 110/2002, 20/2004, 23/2005, 62/2005, 75/2005, 113/2005, 21/2006, 68/2006, 131/2006, 33/2007, 65/2008, 69/2008, 74/2009, 40/2012-ZUJF),
- Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/2002, 79/2006, 46/2007, 103/2007, 45/2008, 83/2009, 21/2013, 78/2013),
- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/1999, 124/2000, 79/2001, 30/2002, 56/2002, 127/2006, 14/2007, 109/2008, 49/2009, 38/2010, 107/2010, 110/2011, 46/2013, 101/2013),
- Zakon za uravnoveženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/2012, 55/2012, 96/2012, 104/2012, 105/2012, 25/2013, 46/2013, 47/2013, 56/2013, 63/2013, 99/2013, 101/2013, 107/2013),
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2014 in 2015 (Uradni list RS, št. 101/2013)
- Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 128/2006, 16/2008, 34/2008, 19/2010, 18/2011, 43/2012, 90/2012, 12/2013),
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 21/1995, 9/2001, 30/2001, 43/2004, 17/2006, 139/2006, 68/2008, 85/2010, 47/2013, 110/2013),

- Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS 86/2004, 113/2005, 51/2007, 67/2007, 94/2007),
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 56/2002, 72/2003, 126/2003, 70/2004, 53/2005, 14/2006, 68/2006, 1/2007, 57/2007, 17/2008, 58/2008, 69/2008, 80/2008, 120/2008, 20/2009, 48/2009, 91/2009, 98/2009, 107/2009, 13/2010, 13/2010, 59/2010, 85/2010, 94/2010, 107/2010, 35/2011, 110/2011, 27/2012, 40/2012, 104/2012, 20/2013, 46/2013),
- Zakon o javni agenciji za knjigo Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 112/2007, RS 40/2012, 63/2013),
- Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 56/1999, 64/2001, 43/11).

Podzakonski predpisi:

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Črnomelj. UL RS 6/2004.
- Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v RS (Uradni list RS, št. 45/1994, 43/2006),
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS, št. 29/2003),
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/2003, 70/2008, 80/2012),
- Pravilnik o hranjenju, uporabi in izločanju obveznih izvodov publikacij (Uradni list RS, št. 90/2007),
- Pravilnik o izvajanju knjižničnega nadomestila (Uradni list RS, št. 42/2004, 14/2009),
- Pravilnik o izdaji dovoljenja za vzajemno katalogizacijo (Uradni list RS, št. 127/2004, 107/2008),
- Pravilnik o izvedbi javnega poziva in javnega razpisa (Uradni list RS, št. 93/2005, 43/2010),
- Pravilnik o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti (Uradni list RS, št. 9/2009, 108/2011),
- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2014–2017 /ReNPK14–17 (Url. RS, št. 99/201).

Drugi dokumenti:

- Standardi za splošne knjižnice za obdobje 2005–2015 (Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, 2005),
- Etični kodeks slovenskih knjižničarjev (1995),
- Sklep o ustanovitvi Nacionalnega sveta za knjižnično dejavnost (Uradni list RS, št. 34/2002),
- Domoznanska dejavnost v knjižničnem informacijskem sistemu Slovenije, 1992,
- IFLA načela za hrambo knjižničnega gradiva in za ravnanje z njim, 2000.

Javni interes

Javni interes na področju knjižničarske dejavnosti se kaže v izvajanju poslanstev in nalog knjižnic. Osnovni namen splošne knjižnice je nabava in posredovanje knjižničnega gradiva na različnih medijih in opravljanje z zakonom določenih storitev, s čimer knjižnica zadovolji potrebo posameznika ali skupine ljudi po izobraževanju, osebnostni rasti ter željo po sprostivni in razvedrilu.

Naloge splošne knjižnice:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zbiranje, obdelovanje, varovanje ter posredovanje domoznanskega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- pridobivanje, urejanje in posredovanje informacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,

- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- svetovanje in pomoč pri izbiri in uporabi knjižničnega gradiva ter informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- sodelovanje v vseživljenjskem izobraževanju,
- oblikovanje knjižnične mreže (krajevne knjižnice v manjših krajih),
- organizacija posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle ter ljudi s posebnimi potrebami,
- organizacija kulturnih prireditev, ki so povezane dejavnostjo knjižnice,
- spremljanje in uvajanje novosti (od načina dela, do nove opreme...) v knjižnici,
- konstantno izobraževanje strokovnega kadra,
- sodelovanje z ostalimi knjižnicami v informacijskem sistemu,
- sodelovanje z ostalimi javnimi zavodi pri organizaciji prireditev in izvajanju programa knjižnice,
- ugotavljanje potreb prebivalstva, kar narekujejo hitre spremembe, katerim smo priča,
- merjenje uspešnosti delovanja knjižnice, priprava poročil in planov dela.

Cilji

V največji možni meri bomo še naprej upoštevali potrebe lokalnega okolja glede na gospodarsko orientiranost, socialno in ekonomsko strukturo uporabnikov in članov knjižnice ter si prizadevali, da bi čim več prispevali k etičnim, gospodarskim, socialnim in političnim razmeram v domačem okolju. Prav tako želimo ostati:

- informacijsko središče, ki služi potrebam prebivalcem po izobraževanju, raziskovanju,
- središče medkulturnega dialoga (z zbiranjem ter predstavitvijo gradiva avtorjev, ki prihajajo iz različnih kulturnih okolij),
- komunikacijsko središče (omogočiti prebivalcem lokalne skupnosti souporabo njenih prostorov, tako društvom, kot tudi raznim interesnim skupinam in posameznikom),
- kulturno in sprostitveno središče (organizirati ali soorganizirati kulturne prireditve, razstave)
- z ustreznimi prostori ter ustrezno postavitvijo knjižnične zbirke omogočijo članom knjižnice, kot tudi njenim uporabnikom enostaven dostop do gradiva,
- s sodobnimi pristopi (oglaševanje prireditev in dogodkov, novitet v knjižnici, predstavitev dela zaposlenih knjižnice tako medijem, kot tudi skupinam in posameznikom) poskušati pritegniti čim večje število ljudi v knjižnico in s tem povečati ali vsaj zadržati isto število obiskovalcev ter izposojajo knjižničnega gradiva.

2. KADROVSKI NAČRT

Knjižnice zaposlujejo strokovne, upravne, manipulativne in administrativno –tehnične delavce. Število zaposlenih so predvidene v kadrovskem načrtu¹ knjižnice, opisi in vsebine del pa v aktu o sistemizaciji. Knjižnica ima trenutno redno zaposlenih 6 strokovnih delavcev, enega upravnega ter dva s polovičnim časom zaposlena tehnična delavca. 8. 6. 2015 smo s soglasjem Sveta zavoda in Občine Črnomelj zaposlili še pripravnika bibliotekarstva, in sicer za obdobje 1. leta. Podaljšanja oz. zaposlitve nam ustanoviteljica po izteku 7. 6. 2016 ni odobrila, kljub temu, da knjižnica ne izpolnjuje zakonsko predpisanih pogojev glede števila zaposlenih, ki jih določa Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. l. RS, št. 73/2003).

¹ Priloga 1

Ta pravilnik določa minimalno število zaposlenih strokovnih delavcev - za Knjižnico Črnomelj 8 strokovnih delavcev (sedaj 6 redno zaposlenih in pripravnik). Standard pa celo predpisuje 10 strokovnih delavcev ter po eden manipulativni in tehnični delavec.

Število zaposlenih delavcev glede na izobrazbo

stopnja izobrazbe	strokovni delavci	upravni delavci	tehnični delavci	skupaj
III.	0	0	0,5	0,5
IV.	0	0	0,5	0,5
V.	2	0	0	2
VI.	2	0	0	2
VII:	2	1	0	3
skupaj	6	1	1	8

Število strokovnih delavcev – glede na standard

VSEBINA	Standard	Stanje
5 strokovnih delavcev / 10.000 prebivalcev	9	6
1 manipulativni ali tehničnega delavec / 10.000 prebivalcev	2	0,5+0,5
1 strokovni delavec za razvoj računalniške mreže, komunikacij in programske opreme na 40 računalnikov	1	0
1 upravni delavec / 50.000 prebivalcev	1	1
1 delavec za računovodska in administrativna dela do 10.000 prebivalcev	2	0
SKUPAJ	15	8

Lokalne skupnosti, ki so soustanoviteljice in pogodbenice knjižnice, skrbijo tudi za ustrezno kadrovske zasedenost zavoda. Zaradi kadrovske podhranjenosti, števila projektov, odpiralnega časa in dejstva, da smo od januarja 2016 v upravljanje prevzeli še stavbo bivšega Dijaškega doma, si bomo prizadevali, da ustanoviteljica v letu 2017 oz. 2018 da soglasje oz. odobri novo zaposlitev.

3. NAČRT IZOBRAŽEVANJ

Strokovni delavci knjižnice se imajo v skladu s 44. členom kolektivne pogodbe za kulturne dejavnosti dolžnost in pravico strokovno izpopolnjevati in dopolnjevati svoje znanje z novostmi knjižničarske stroke na ustreznih seminarjih v ustanovah in knjižnicah. Za izobraževanje se bomo odločali tehtno in preudarno, pridobljena znanja bodo zaposleni prenašali na svoje kolege.

Program izobraževanja in usposabljanja zaposlenih v letu 2017 bo potekal med naslednjimi aktivnostmi:

- redna izobraževanja direktorjev ter mesečni sestanki direktorjev iz območja,
- seminarji in usposabljanja iz zakonodaje, predpisov, organizacije dela,
- strokovno izobraževanje NUK,
- Izum – Cobiss - strokovno izobraževanje za delo v COBISS-u (zaradi prehoda iz Cobiss 2 Izposoje v Cobiss 3 Izposoj; 2 zaposlena),
- Izum – Medknjižnična izposoja; 1 zaposlena,
- Izum-inventura; 2 zaposlena,
- Učni center MKL: mesečne strokovne srede, posvetovanja mladinskih knjižničarjev,

- Zveza bibliotekarskih društev Slovenije: Kongres ZBDS, Dan slovenskih splošnih knjižnic (20.11.)
- Zdravniški pregledi zaposlenih 2017

Strokovni delavci svoje projekte (kot primer dobrih praks) predstavijo tudi na raznih posvetovanjih.

4. OPREMA IN VZDRŽEVANJE

V januarju 2016 smo postali upravitelj bivšega Dijaške doma v katerega je treba veliko vlagati in ga vzdrževati. Na podlagi člena iz Pogodbe o upravljanju med Občino Črnomelj in Knjižnico Črnomelj občini, ki je lastnica, na tri mesece poročamo o prejemkih in odhodkih iz naslova upraviteljstva.

V letu 2017 bomo nadaljevali z:

- ureditvijo kuhinje v 2. nadstropju (decembra 2016 jo bomo zamenjali),
- beljenjem v 2. nadstropju,
- beljenjem avle,
- nujnimi vzdrževalnimi deli in popravili (klime, deratizacija, čiščenje dimnikov, letni pregledi kurilnice itd...).

Pričakujemo, da bo MZK razpisalo poziv za nakup IKT opreme.

Nadaljevali bomo z ureditvijo dostopa za invalide iz Kurirske ceste (dela že potekajo) ter si prizadevali, da se uredi dostop tudi na glavni vhod v knjižnico.

Potrebno bi bilo:

- da se v letu 2017 naredi celostni načrt prenove in prilagoditve pritličja za potrebe knjižnice in njene dejavnosti ter se zastavi cilje realizacije,

Namreč kvadratura pritličja bi zadostovala za ureditev sodobne knjižnice s čitalnico, galerijskim prostorom, prostorom za prireditve, kotičkom za najmlajše, domoznanskim oddelkom itd. Knjižnica bi potrebovala lasten, enovit vhod, za potrebe dejavnosti v 1. in 2. ter 3. nadstropju (OŠ MŠN, MC Bit) bi bilo potrebno urediti ločen vhod, da se dejavnosti med sabo ne motijo. Tako bi bil tudi lažji pregled uporabnikov knjižnice ter ostalih, ki imajo prostore v prostorih bivšega Dijaške doma. Prostori pritličja bi se lahko funkcionalno povezali, postali bolj pregledni ter se uredili. To bi bila možna rešitev prostorske problematike knjižnice, ki bi s preureditvijo pritličja lahko postala sodobna in dostopnejša.

- urediti kletne prostore (prostore je nujno zakitati, osvežiti, pobeliti). V kletnih prostorih imajo prostore tudi društva (Arabeska, KUD Artoteka).

Pričakujemo, da bodo uspešna prizadevanja Občine Črnomelj ter da se bo sanirala streha in okna na stavbi bivšega Dijaškega doma in knjižnice kar je nujno potrebno.

V Krajevni knjižnici Semič bomo nabavili nov prenosni računalnik za prireditve ter izdali brošuro o Tinci Stegovec.

5. STROKOVNO DELO: NABAVA, OBDELAVA, ODPIS KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Vsa dejavnost knjižnice je namenjena uporabnikom. Zagotavlja jim:

- pod enakimi pogoji vsestransko uporabo vsega knjižničnega gradiva in informacijskih virov,
- dostopnost do vsega knjižničnega gradiva,
- ustrezen obratovalni čas knjižničnih enot.

Knjižnica dopolnjuje temeljno zalogo knjižničnega gradiva z nakupom, darovi in zamenjavo. Bistvenega pomena za kvaliteto, pestrost in količino zbirke predstavlja nakup novega gradiva. Darovi v knjižnici predstavljajo gradivo, ki ga prinesejo bralci iz svojih domačih knjižnic. Zamenjavo gradiva predstavlja tisto gradivo, s katerim člani knjižnice zamenjajo gradivo, ki se jim je poškodovalo ali so ga izgubili.

V letu 2017 bomo nabavljali knjižnično gradivo tako kot je zapisano v Letnem načrtu nabave knjižničnega gradiva za leto 2017². Načrt smo tudi oddali Ministrstvu za kulturo, ki je konec oktobra 2016 pripravilo poziv za splošne knjižnice za sofinanciranje knjižničnega gradiva 2017. Pridobili smo tudi izjave Občine Črnomelj in Semič o višini sofinanciranja v letu 2017. Odpis knjižničnega gradiva bomo opravljali v skladu s priporočili; izločali bomo poškodovano, neaktualno gradivo ter tako skrbeli za aktualno zbirko, ki bo zanimiva za bralce.

6. OBRATOVALNI ČAS IN DOSTOPNOST STORITEV

Obratovalni čas knjižnice je čas, ko je knjižnica odprta in izvaja storitve za uporabnike in sicer v času, ki ustreza največjemu številu potencialnih uporabnikov. Minimalni obseg je določen v 12. členu Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS 2003, št. 29.)

Uredba o osnovnih storitvah knjižnic določa obratovalni čas:

- za osrednjo knjižnico 8 ur dnevno, 5 dni v tednu, ob sobotah 5 ur,
- krajevna knjižnica 15 ur tedensko (do 6000 prebivalcev).

Plan 2017³:

	Delovnik		Sobote		Skupaj		
	Uredba	Plan	Uredba	Plan	Uredba	Plan	Presežek v %
Črnomelj	40	55	5	5	45	60	134%
Semič	15	22	0	2	15	24	160%
Skupaj	55	77	5	7	60	84	140%

7. UPORABNIKI in INFORMACIJSKA SLUŽBA

Osnovne storitve knjižnice so dostopne vsakomur v obsegu, ki ga določa Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Ur. l. RS, št.29-1129/2003). Te storitve se nanašajo na izposojanje gradiva, posredovanje informacij in bibliopedagoško delo oziroma usposabljanje

² Letni načrt nakupa KG 2017.

³ Delovni čas 2017.

uporabnikov za uporabo knjižnice. Knjižnica nudi uporabnikom brezplačno pomoč pri uporabi javnih katalogov in jim posreduje enostavne informacije o gradivu in iz gradiva, ki je v lasti knjižnice in do katerega ima knjižnica dostop. Enostavna informacija je tista, ki jo knjižničar pridobi z uporabo enega informacijskega vira.

Informacijska služba je organizirana v obeh enotah knjižnice in jo izvajajo vsi zaposleni, ki delajo z uporabniki. Informacijska služba obsega:

- uvajanje uporabnikov v iskanje in rabo vseh vrst informacijskih virov,
- neposredna individualna pomoč pri iskanju odgovorov na najrazličnejša vprašanja,
- neposredno predstavljanje knjižničnega gradiva posameznikom in skupinam,
- razne posredne oblike predstavljanja knjižničnega gradiva.

Na domači strani so objavljene vse novosti in dogodki v obeh enotah knjižnice, delovni čas, prireditve, uganke za otroke, seznam najbolj branih knjig, direkten dostop do kataloga naše knjižnice itd. Tako se je čas poslovanja knjižnice podaljšal na 24 ur dnevno in na vse dni v letu. Dejanski čas odprtosti knjižnice je le del celotnega poslovalnega časa, ko uporabniki lahko fizično obišejo knjižnico.

Izobraževanje uporabnikov za uporabo knjižnice in njenih virov ter vseživljenjsko učenje je eno od osnovnih poslanstev knjižnice. V knjižnici so že do sedaj potekala izobraževanja za otroke in mladino, saj vključujemo bibliopedagoške ure za dogovorjene obiske predšolskih in šolskih otrok. Ob projektih Rastem s knjigo (za osnovnošolce in srednješolce) bomo pripravili predstavitev sistema COBISS, s tem v povezavi tudi uporabo kataloga Cobiss/opac.

Z organiziranjem dejavnosti s področja vseživljenjskega učenja posvečamo več pozornosti tudi uporabnikom v tretjem življenjskem obdobju. Individualno svetujemo in pomagamo posameznikom pri uporabi knjižnice, njenih katalogov, pri delu z računalnikom in uporabi interneta (bralna, funkcionalna in informacijska pismenost). Izvajamo različne delavnice (npr. klekljanje) in tečaje računalništva v KK Semič.

Knjižnica bo izvajala osnovne storitve iz 3. člena Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic in članom in uporabnikom omogočala brezplačne osnovne storitve iz njenega 6. člena. Sredstva, ki jih bomo pridobili s članarino, bomo še nadalje namenili razvoju naše dejavnosti. Članarina, zamudnina, roki izposoje in cene ostalih storitev so določeni v ceniku 2017⁴. Predvidevamo in načrtujemo posebne akcije brezplačnega včlanjevanja.

8. ORGANIZACIJA POSEBNIH OBLIK DEJAVNOSTI ZA OTROKE, MLADINO IN ODRASLE NAMENJENE K SPODBUJANJU BRALNE KULTURE

V skladu s 16. členom Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS 87-4446/2001) so splošne knjižnice v okviru javne službe dolžne organizirati tudi posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture.

Prav tako Zakon o knjižničarstvu v 16. členu zahteva, da knjižnice sodelujejo v vseživljenjskem izobraževanju ter izvajajo dejavnosti za skupine s posebnimi potrebami.

V naslednjem letu bomo organizirali naslednje za pospeševanje bralne kulture (podčrtane so novosti):

⁴ Cenik 2017.

Dejavnosti oz. projekti Kratek opis projekta in njegov pomen za otroke:

BRALNI KLUB ZA PREDŠOLSKE OTROKE KNJIŽNI MOLJČEK

Bralni klub knjižni moljček je projekt za spodbujanje branja pri najmlajših uporabnikih knjižnice. Vanj starši lahko vpišejo otroke od 3. do 7. leta starosti. Vpis v klub poteka vsako šolsko leto v mesecu septembru. Knjižničarke od oktobra do aprila enkrat na mesec pripravimo pravljíčno urico, na katero otroci prihajajo v spremstvu odrasle osebe. Vsak otrok dobi osebno vabilo na prvo srečanje. Na uvodnem srečanju prejme člansko izkaznico z urnikom srečanj, ki je vnaprej določen za vsako skupino. Oblikujemo pet skupin otrok, štiri v Knjižnici Črnomelj in eno v Krajevni knjižnici Semič. S srečanji zaključimo aprila s skupno prireditvijo za vse skupine in podelitvijo priznanj NAJ-MOLJČEK.

PRIPOVEDUJEM PRAVLJICE IN PESMICE (za otroke od 3. do 7. leta)

V okviru projekta Bralni klub »Knjižni moljček« omogočamo otrokom, da se tudi sami preizkušajo v pripovedovanju pravljíc in pesmic knjižničarki. Starše spodbujamo h glasnemu branju doma, otroke pa h kratki obnovi oz. pogovoru o prebrani zgodbi ali pravljici s knjižničarko. Otroci se na ta način urijo v govornem izražanju, oblikovanju stavkov in tudi v premagovanju treme pred nastopom. Pripovedovanje pravljíc priporočamo otrokom, ki to zmorejo in želijo. Vsak otrok pove največ pet pravljíc ali pesmic. Otrok ima s sabo vedno knjigo, da si lahko ob pripovedovanju pomaga z ilustracijami. Knjižničarji pripravimo priporočilni seznam knjig, ki pa ni obvezen. Pripovedovanje poteka od oktobra do marca vsak ponedeljek od 17. do 18. ure in vsak petek od 15. do 16. ure, v Krajevni knjižnici Semič pa vsako delovno soboto in po vsakem srečanju semiških moljčkov.

PIKINA BRALNA ZNAČKA

V jeseni 2016 smo pričeli z novim projektom, in sicer smo se pridružili Knjižnici Velenje, ki razpiše Pikino bralno značko v kateri lahko sodelujejo tudi naši najmlajši. V septembru 2017 nas tako na zaključku obiše Pika Nogavička.

BRALNI PROJEKT »PRAVLJIČNI POTUJOČI KOVČEK«

Bralni projekt izvajamo v sodelovanju z vrtci in šolami črnomaljske ter semiške občine. Namenjen je predšolskim otrokom in učencem 1. razreda osnovne šole. Vrtce, šole in družine vsako šolsko leto povabimo k branju kvalitetne otroške literature. V mesecu oktobru v knjižnici pripravimo kovčke, ki jih napolnimo z zanimivimi knjigami za otroke, dodamo tudi kakšno knjigo za odrasle, včasih se v kovčku znajde kakšna igrača, družabna igra ali CD ter zvezek, v katerega otroci, starši in mentorji zapišejo ali narišejo svoje vtise. Kovčke mentorji odnesejo v svoje skupine in skrbijo, da kovček pride k vsaki družini.

MOJE ZIMSKE POČITNICE V KNJIŽNICI ČRNOMELJ (za otroke in mladino)

Je projekt namenjen predšolskim in šolskim otrokom v mesecu februarju v času zimskih počitnic. S programom želimo na različne kreativne načine kvalitetno zapolniti prosti čas otrok. Projekt ima svoj logotip. Predstavlja medvedka - pando, ki skozi okno gleda v zasneženo pokrajino. Premražene otroke, ki so se naveličali zimskih športov in snega, vabi v toplo naročje knjižnice, knjig, zanimivih gostov in pravljčnih dogodkov.

CILJI:

- kvalitetno zapolnjen prosti čas otrok in mladine v času zimskih počitnic
- knjižnica kot prostor druženja ob knjigi in spodbujanja kreativnosti
- pravljice, lutke, glasba, ples, ustvarjalne delavnice
- sodelovanje z domačimi kulturnimi ustvarjalci in zanimivimi gosti.

POČITNICE POD ČUDEŽNIM DREVESOM

Je projekt namenjen predšolskim in šolskim otrokom. Z različnimi dejavnostmi želimo na različne kreativne načine kvalitetno zapolniti prosti čas otrok. Dogajanje je postavljeno pred knjižnico, kjer raste mogočno drevo, ki v poletni vročini daje prijetno senco. Čudežno pa je zato, ker se pod tem drevesom vsako sredo v mesecu juliju in avgustu dogajajo posebni pravljčni, gledališki, glasbeni in ustvarjalni dogodki. Za to skrbimo prav vsi strokovni delavci in zato ima vsak dogodek posebno noto in vsebino.

CILJI:

- kvalitetno zapolnjen čas otrok in mladine v času poletnih počitnic
- vrt pred knjižnico kot prostor druženja ob knjigi in bivanja v naravi
- pravljčne urice, glasbene delavnice, kamišibaj gledališče, ustvarjalnice
- sodelovanje z domačimi kulturnimi ustvarjalci in zanimivimi gosti

KAMIŠIBAJ – zgodbe med sliko in besedo (za otroke in odrasle)

Kamišibaj gledališče je svež projekt v knjižnici. Navdušeni smo nad njegovo obliko, saj odlično povezuje pisano in govorno besedo ter sliko. Je pripovedovanje ob slikah na malem odru. Prihaja z Japonske, kjer kami pomeni papir, šibaj pa gledališče. Izvajalec stoji ob malem lesenem odru, na katerem v slikah teče zgodba, ki jo pripoveduje. V Slovenijo ga je prinesel etnomuzikolog, kustos, lutkar in ilustrator Igor Cvetko.

V načrtu imamo veliko dogodkov in delavnic za otroke in odrasle. Kamišibaj želimo razširiti tudi na druge splošne knjižnice v Sloveniji. Kamišibaj gledališče je projekt, ki ga je možno vpeljati v vsako splošnoizobraževalno ali šolsko knjižnico.

Dejavnosti oz. projekti za mladino:

Bralni klub »SREČANJA s KNJIŽNIČARKO«

Kratek opis projekta in njegov pomen

»Srečanja s knjižničarko« je projekt razvijanja bralne kulture in je namenjen otrokom od 8. do 12. leta. Vpis v bralni klub poteka v mesecu septembru. Bralna srečanja pripravljamo enkrat mesečno od oktobra do aprila v popoldanskem času. V mesecu aprilu imamo zaključek naših srečanj in podelitev priznanj. Ogledamo pa si tudi predstavo. Branje pravljic, prebiranje pesmic, ustvarjanje, prepevanje, igranje in glasno branje so naše stalnice, ki nas vodijo skozi naša druženja.

SLOVENSKI KNJIŽNIČNO-MUZEJSKI MEGA KVIZ

Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz je moderna oblika knjižnično-informacijskega opismenjevanja. Organizacijsko in strokovno ga vodi Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, v sodelovanju s Sekcijo za izobraževanje in komuniciranje pri Skupnosti muzejev Slovenije in v letošnjem letu s Prirodoslovnim muzejem Slovenije.

Glavna cilja kviza sta spoznavanje naravne in kulturne dediščine ter spodbujanje sodobnih pismenosti. Projekt poteka v šolskem letu, od oktobra do maja, učence k reševanju spodbujajo splošne in šolske knjižnice po Sloveniji. Kviz je primeren predvsem za učence drugega in tretjega triletja osnovne šole. Vsak cikel kviza vsebuje pet sklopov. Posamezni sklop obsega vprašalnik (tudi v pdf obliki, primerni za tisk), obsežnejše gradivo o predstavljeni temi (»Vse o ...«) in vrsto spodbud za nadaljnje raziskovanje (Radovednež) in potepanje (Potepuh), opremljen pa je tudi s slikovnim in video gradivom ter vrsto e-povezav. Letošnji cikel smo posvetili naši naravni dediščini, slovenskemu morju, ki mu je posvečena nova, interaktivno zasnovana razstava v Prirodoslovnem muzeju Slovenije.

PROJEKT »RASTEM S KNJIGO«

Projekt izvaja Javna agencija za knjigo RS (JAK) v sodelovanju s splošnimi knjižnicami, slovenskimi osnovnimi šolami, osnovnimi šolami s prilagojenim programom, zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, zamejskimi osnovnimi šolami, javnimi in zasebnimi srednjimi šolami in srednjimi šolami v zamejstvu. Za sedmošolce je bila v šolskem letu 2016/2017 izbrana knjiga pisatelja Vinka Möderndorferja *KIT NA PLAŽI*, za srednješolce pa knjiga pisateljice Marjane Moškrič *SANJE O BELEM ŠTRPEDU*.

POČITNIŠKI PAKETI

Poletno počitniško branje je bralno spodbujevalni projekt, ki ga v knjižnici pripravljamo že peto leto zapored med poletnimi počitnicami. Poletje je za nekatere najlepši letni čas, ki prinaša

spostitev, dopust in veliko časa za branje in potovanje po knjižnih pustolovščinah. V času poletnih počitnic na oddelku za mladino pripravimo pakete poletnega počitniškega branja po našem izboru. Paket vsebuje pet knjig različnih tematik po izboru knjižničarjev. Pakete razdelimo v štiri starostne skupine.

UGANKA MESECA

Uganka je vrsta naloge, zastavljene na različne načine, ki za reševanje zahteva premislek. Uganka pa je tudi oblika v prozi ali v verzih. Knjižno uganko pripravljamo mesečno. Letno jih pripravimo deset. Namenjena je osnovnošolcem. Uganke se nanašajo na vsebino knjig, branje, knjižnico, literarne ustvarjalce, posebne dneve, posvečene knjižnici ali branju... spoznavanje mladinskih pisateljev, pesnikov, ilustratorjev... Uganko spremlja tudi ustrezno razstavljeno gradivo; knjige, enciklopedije, leksikoni... Vsak lahko sodeluje z enim odgovorom na mesec, ki ga odda za to pripravljeno škatlo v knjižnici. Knjižničarji za pretekli mesec izžrebamo enega reševalca, ki je pravilno rešil uganko. Srečnemu izžrebancu podelimo lepo knjižno nagrado.

TALENTI – razstave mladih likovnikov

V septembru 2015 smo razpisali likovni natečaj za učence in dijake belokranjskih šol, na katerega se je prijavilo 14 kandidatov, 8 kandidatov pa je strokovna komisija izbrala za razstavo. Razstave so potekale do novembra 2016, v letu 2017 pa bomo razpisali 2. likovni natečaj.

Dejavnosti oz. projekti za odrasle:

Kratek opis projekta in njegov pomen

BRALNI KLUB ZA ODRASLE

Bralni klub za odrasle smo v Knjižnici Črnomelj ustanovili leta 2004 z namenom privabiti v Knjižnico čim več odraslih bralcev. Na bralnem srečanju imajo članice možnost predstaviti svoja dela (napisane pesmi, zgodbice, priložnostna besedila, ročna dela ...). Srečanja so namenjena tudi spoznavanju domačega kraja, kulturnih znamenitosti in kulturne dediščine. Projekt izvajamo po dogovoru z članicami bralnega kluba do šestkrat letno, v prostorih Knjižnice Črnomelj, v rojstni hiši Otona Župančiča, v Župančičevem hramu v Dragatušu, v Knjižnici Zagorje ob Savi, na Dolenjskem knjižnem sejmu.

LITERARNI NATEČAJ »LEPOTA BESEDE – Z besedo iščemo in ustvarjamo lepoto«

Literarni natečaj LEPOTA BESEDE pripravljamo skupaj z JSKD - Območna izpostava Črnomelj. V aprilu razpišemo literarni natečaj in do začetka septembra sprejemamo prijave udeležencev in njihova literarna dela iz Bele krajine in širše Dolenjske, ter zadnja leta tudi prispevke Slovencev Slovenskega doma KPD Bazovica na Reki in KPD Slovenski dom iz Zagreba. Prispel pesmi in prozo strokovno pregleda in oceni strokovni ocenjevalec ali ocenjevalka. V novembru pripravimo pesniško delavnico za udeležence natečaja in zaključno prireditev na kateri v sodelovanju z Gledališko skupino ZIK Črnomelj in glasbenimi gosti širši javnosti predstavimo njihove literarne izdelke. Ob tej priložnosti izide

tudi knjižica z izbranimi prispevki.

BRALNA ZNAČKA ZA ODRASLE

Namen projekta je privabiti odrasle bralce k branju slovenskih avtorjev in zahtevnejše literature. Odrasli bralci izberejo iz nabora ponujenih knjig različnih žanrov za bralno značko za odrasle. Prebrati morajo najmanj pet del in jih na kratko opisati na bralnem znamenju, kjer ocenijo oz. zapišejo misel o knjigi, ki bi pritegnila v branje še ostale bralce.

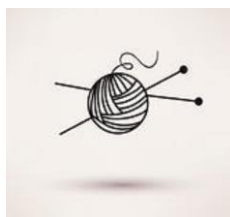
BRALNA SREČANJA V DOMU STAREJŠIH OBČANOV ČRNOMELJ

V Knjižnici Črnomelj smo v letu 2015 pričeli s projektom Bralna srečanja v Domu starejših občanov Črnomelj. Knjižnice s svojim delovanjem skrbimo, da imajo prebivalci možnost izvedeti kaj novega, se družiti s knjigami domačih in tujih avtorjev. Odločili smo se, da jim to omogočimo tudi izven svojega prostora. Tako smo želeli približati knjigo tudi oskrbovancem Doma starejših občanov Črnomelj. Ljudje, ki tam živijo, so prav gotovo radi brali in z veseljem segali po knjigah, pa jim danes starost in bolezen ne dovolijo, da bi obiskovali knjižnico. Mi jim pomagamo tako, da jih obiskujemo in vedno prinesemo kaj zanimivega za branje. Bralna srečanja potekajo enkrat mesečno in na njih prebiramo vsebine, ki posegajo v daljno in bližnjo preteklost, v zgodovinska dogajanja, v svet otroštva, obujajo običaje in praznovanja. Naša srečanja so tematsko obarvana. Pogovor o določeni temi je popestren s predmeti in drugim knjižnim gradivom; predvidene so tudi projekcije kratkih odlomkov iz filmov in popestritev srečanja z glasbo.

ŽUPANČIČEVA BRALNA ZNAČKA ZA ZAPOSLENE V DSO

V novembru 2016 smo pričeli z Bralno značko za zaposlene v DSO. Pripravili smo nabor kvalitetne leposlovne in strokovne literature. Sodelujoči morajo prebrati 5 knjig.

DELAVNICE ROČNIH DEL

Knjižnica v lokalnem okolju postaja poleg središča bralne kulture vedno bolj tudi prostor za vseživljenjsko izobraževanje in druženje. V Semiču so bile že nekaj časa prisotne želje po krožku ročnih del, rednih srečanjih za kvalitetno in ustvarjalno preživljanje prostih trenutkov. V Krajevni knjižnici Semič smo v letu 2015 pričeli z delavnicami ročnih del – klekljanje, kar v jeseni tudi nadaljujemo. Udeleženci potrebujejo svoj pribor za klekljanje, ki ga na željo lahko naročimo (blazino, podstavek ali košaro, kleklje, sukanec, ...). Srečanja potekajo vsak četrtek zvečer.

RAČUNALNIŠKO OPISMENJEVANJE

V Krajevni knjižnici Semič organiziramo začetni računalniški tečaj, ki je namenjen predvsem starejšim in upokojencem. Računalniški tečaj traja 30 ur. Poteka 2 krat tedensko (v torek in četrtek) po 2 šolski uri. Naučili se bomo osnov poznavanja računalniške opreme, računalniških programov, poudarek bo na svetovnem spletu (internet) in uporabljanju elektronske pošte. Udeleženci prejmejo tudi strokovno gradivo. Za začetni računalniški tečaj ni potrebno predhodno računalniško znanje. Tečaj je brezplačen.

Dejavnosti oz. projekti za osebe s osebnimi potrebami

Kratek opis projekta in njegov pomen

DRUGAČNE PRAVLJICE – projekt za otroke in mladino s posebnimi potrebami

Namen projekta je promocija knjige in branja, pripovedovanja, druženja, komuniciranja in medsebojnega sodelovanja z željo vzpodbuditi k branju, vplivati na razvoj bralnih navad, razvijati vztrajnost, potrpljenje pri branju, razvijati komunikacijske sposobnosti, širiti besedni zaklad in sposobnosti jezikovnega izražanja (pripovedovanja) ter prebuditi svet domišljije. To ni klasično branje in pripovedovanje pravljic, temveč je igralna ura s knjigo in njenim besedilom. Srečanja potekajo enkrat mesečno v obliki igralne ure s knjigo, reševanje kvizov, ugank in podobno. Pristop dela je nekoliko drugačen od ostalih uporabnikov. Potrebno je izbrati primerno vsebino knjižničnega gradiva in obliko predstavitve oz. dela z njimi.

Ostale prireditve za otroke in mladino:

VRTEC NA OBISKU V KNJIŽNICI: predstavitveni ogled knjižnice s pravljичno uro, mesečni obiski skupin po dogovoru, ustvarjalna delavnica s pomočjo knjige – v obeh enotah knjižnice. Obiski so namenjeni predvsem prvim poučnim pedagoškimi uram.

OBISK KNJIŽNIČARKE V VRTCU: po dogovoru vrtčevske skupine obiše knjižničarka; tematske urice s pravljico in knjižno vzgojo. Za knjižnico je pomembnejši obisk v knjižničnih prostorih, a tudi ta oblika je dobrodošla in širi bralno kulturo med predšolskimi otroki.

RAZSTAVE LIKOVNIH IZDELKOV OTROK: popestritev sten na mladinskem oddelku knjižnice

MOJA NAJLJUBŠA KNJIGA: glasovanje v slovenski akciji za osnovnošolce;

USTVARJALNE DELAVNICE (ob različnih priložnostih, npr. valentinovo, noč čarovnic...)

POVEZOVANJE VRTCEV IN OSNOVNIH ŠOL S KNJIŽNICO: priprava prireditve, razstave oz. izvajanje različnih dejavnosti v knjižnici in v vrtcih ali šolah

POVEZOVANJE Z DRUGIMI JAVNIMI ZAVODI NA OBMOČJU OBČIN (JSKD OI Črnomelj, Glasbena šola, MC Bit, VDC, Kulturni center v Semiču, KUD Zlata Skledica; RIC; osnovne šole, vrtci, Gledališka skupina ZIK Črnomelj, Klub belokranjskih študentov...)

Ostale prireditve za odrasle: LITERARNI VEČERI, STROKOVNA PREDAVANJA, RAZSTAVNA DEJAVNOST, POTOPIŠNA PREDAVANJA, PRIREDITEV OB SKLOPU KULTURNEGA IN OBČINSKEGA PRAZNIKA, JURJEVANJA, ČRNFESTA, MARTINOVANJA, OB DNEVU SPLOŠNIH KNJIŽNIC, 3.DECEMBRA

NAČRTUJEMO TUDI naslednje aktivnosti:

- **konec leta 2016 oz. na začetku 2017 bo opravljena digitalizacija in objava Tobolčka na d-Libu.si** (knjižnica na spletu in je na voljo vsem – kadarkoli in kjerkoli, prek računalnika ali mobilnega telefona);
- **organizirati delavnice Kamišibaj gledališča za zaposlene v splošnih knjižnicah in pripraviti 3. Belokranjski festival;**
- obeležiti 90 let rojstva Tinca Stegovec;**
- **obeležiti 20. let Knjižnih moljčkov;**
- **obeležiti 5. obletnico Recitiranja ob kulturnem prazniku;**
- inventura knjižničnega gradiva;**
- **revizija poslovanja, jesen 2017.**

9. ZAKLJUČEK

Dejavnost javne splošne knjižnice je javna služba, opredeljena z zakonskimi predpisi, zato smo jih pri načrtovanju dolžni spoštovati in upoštevati. S predstavljenim programom dela želimo vsem našim občanom zagotavljati enake možnosti za dostop do gradiva in informacij na vseh medijih. Svojim občanom želimo izboljšati kvaliteto življenja s tem, ko jim omogočamo dostop do gradiva in informacij, ki jih potrebujejo v vsakdanjem življenju, pri študiju in vseživljenjskem učenju, duhovnem bogatenju, razvedrilu in sprostitvi. Želja vseh knjižničnih delavcev je, da bi bili uporabniki zadovoljni s storitvami knjižnice in da iz nje nikoli ne bi odšli praznih rok. Svoje poslanstvo bomo izvajali odgovorno in s poslušom za vsakega posameznika.

Direktorica Knjižnice Črnomelj:

Anja Panjan Trgovčič

Soglasje Sveta Knjižnice Črnomelj je podano v Krajevni knjižnici Semič, dne 29. 11. 2016,
kar potrjuje namestnica predsednice sveta in članice sveta s svojimi podpisi.

Namestnica:

Daniela Žunič

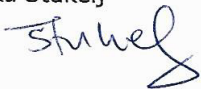
Članice sveta:

Alenka Črnič

Alenka Nemanič

Ivanka Štukelj

Semič, 29. 11. 2016

